

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : เครื่องหมายรับรองคุณภาพครูจริงไหม ? Teacher License: Is It The Teacher Quality Certification Mark?

กัญญกร เอี่ยมพญา* นีวัตร น้อยมณี** อภิชาติ อนุกุลเวช*** ดาวประกาย ระโส****
Kanporn Aiempaya* Niwat Noymanee** Abhichat Anukulwech*** Daoprakai Raso****
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์* มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ**
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี*** โรงเรียนพรหมพิบูลทอง****
Rajabhat Rajanagarindra University* Bangkok Suvarnabhumi University**
Chonburi Technical College*** Prompikunthong School****

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 52 กำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ต่อมาการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2545 กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาคือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ครุสภาในองค์กรวิชาชีพครูจึงได้ออกหลักเกณฑ์ของการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้กับนักศึกษาครู นักศึกษาสาขาอื่นๆ ครูที่ยังไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งมีกระบวนการที่แตกต่างกันออกไป มีประเด็นที่หลายฝ่ายเสนอความเห็นเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทั้งที่เห็นว่าสมควรที่ครูจะต้องมี ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู รวมถึงคุณค่าของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูว่า เป็นใบรับรองคุณภาพความเป็นครูได้มากน้อยเพียงใด ครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและครูที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีคุณภาพของความเป็นครูแตกต่างกันหรือไม่ แต่โดยรวมเห็นว่าเมื่อการเป็นครูถือว่าเป็นวิชาชีพ การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจึงเป็นความจำเป็น เพียงแต่ต้องทำให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีคุณค่าแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถ จรรยาบรรณครู เป็นใบที่รับรองคุณภาพของครูได้

คำสำคัญ : ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู, เครื่องหมายรับรองคุณภาพ, คุณภาพครู.

Abstract

The National Education Act of 2542, defined in Section 52, the teaching professional license is a high class professional license. Then the teachers and educational personnel council Act, B.E. 2545 was enacted. The educational profession is the teachers, administrators, and education administrators must have a teaching professional license. The Teachers Council of Thailand in the teaching professional organization has issued the criteria for obtaining a teaching license for teacher students. Therefore the students in other fields who do not have a teaching professional license must has a different process to get a teaching professional license. There are many s opinions offer about the teaching license which concern about the teacher should have a teacher license or not required. The value of a teaching professional license that how can certificate of teacher quality? The teachers that has a teaching professions license and teachers without teaching professions license. Are there different qualities of a teaching? Therefore when being a teacher is considered as a profession. The teacher that has a teaching a professional license is necessary to add the value of a teaching professions license to make

the teaching professional license valuable. The teacher must represents the knowledge, competence, and teacher ethics as a certificate that certifies the quality of teachers.

Keywords : teaching professional license, quality certification, teacher quality.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับ การเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการทำการและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้ง บุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากร ประจำการอย่างต่อเนื่อง ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ ศึกษาอย่างเพียงพอ มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็น องค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ของทั้งรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมาย กำหนด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, หน้า 20)

ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 (ราชกิจจานุเบกษา, 2546, หน้า 2-3) กำหนดไว้ในมาตรา 4 วิชาชีพ หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และ อุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่ การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ ประกอบ วิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ครู หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่า ปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน มาตรา 7 ให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า ครูสภา มีวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 8 ครูสภามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตกำกับดูแล การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ (2) กำหนดนโยบายและ แผนพัฒนาวิชาชีพ (3) ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ มาตรา 9 ครูสภามี อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (2) ควบคุมความประพฤติ และการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของ วิชาชีพ (3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ (4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

จากสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว จึงเป็นข้อกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องเป็นผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนั้นเวลานี้กล่าวได้อย่างชัดเจนว่าการประกอบวิชาชีพครูในประเทศไทยปัจจุบันต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมปัจจุบันว่าเมื่อมีความเป็นวิชาชีพ ผู้อยู่ในวิชาชีพต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพียงแต่มีประเด็นที่สังคมยังคงให้ความสนใจคือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สามารถเป็นหลักประกันได้มากน้อยเพียงใดว่า ผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นครูที่แตกต่างกับผู้ที่ไม่ได้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนั้น ในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะความเห็นข้อเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของครู ที่เป็นประเด็นที่มีการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ที่มีทั้งความเห็นที่สนับสนุน ชัดแจ้ง สงสัยว่าสมควรที่จะต้องบังคับให้ครูมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือไม่ ขั้นตอนการได้มาของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพควรดำเนินการอย่างไร รวมถึงเมื่อครูมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแล้ว สมควรจะมีการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือไม่ ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมทั้งในแวดวงของการศึกษาและสังคมโดยทั่วไปตลอดมา ดังนั้นจึงจะนำเสนอประเด็นต่างๆ เพื่อได้ร่วมกันพิจารณาดังต่อไปนี้

ครูควรมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือไม่

ในประเด็นนี้เมื่อมีการกำหนดให้งานครูเป็นวิชาชีพ เมื่อเทียบตามมาตรฐานความเป็นวิชาชีพแล้ว เป็นความจำเป็นที่ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยปัจจุบันวิชาชีพที่ต้องมีใบอนุญาตเพื่อประกอบอาชีพมีทั้งสิ้น 17 อาชีพดังนี้ 1) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ออกโดยแพทยสภา 2) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทันตกรรม ออกโดยทันตแพทยสภา 3) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ ออกโดยสัตวแพทยสภา 4) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ออกโดยสภาเภสัชกรรม 5) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ออกโดยสภาการพยาบาล 6) ใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ออกโดยสภาการแพทย์แผนไทย 7) ใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ออกโดยสภาการแพทย์แผนไทย 8) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ออกโดยสภาเทคนิคการแพทย์ 9) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด ออกโดยสภากายภาพบำบัด 10) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน ออกโดยสภาการสาธารณสุขชุมชน 11) ใบอนุญาตให้เป็นทนายความ ออกโดยสภาทนายความ 12) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ออกโดยสภาวิศวกร 13) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ออกโดยสภาสถาปนิก 14) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ออกโดยคุรุสภา 15) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม ออกโดยสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 16) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และ 17) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2562, ออนไลน์)

การที่อาชีพใดจะเป็นอาชีพหรือวิชาชีพที่ต้องมีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้กับผู้ที่ประกอบอาชีพนั้น ถือว่าเป็นการที่สังคมยอมรับว่าอาชีพดังกล่าวเป็นวิชาชีพ เพราะการจะกำหนดว่าอาชีพใดที่จะต้องมีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้นั้น จะต้องมีการยอมรับรองความเป็นวิชาชีพ ซึ่งความเป็นวิชาชีพครูได้มีการรับรองความเป็นวิชาชีพโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ซึ่งมีความหมายตามที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่า วิชาชีพ หมายถึง วิชาที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1118) วิชาชีพ Professional หมายถึงงานที่ตนได้ปฏิญาณ

ว่าจะอุทิศตัวทำไปตลอดชีวิตเป็นงานที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนมานานเป็นงานที่มีขนบธรรมเนียมและจรรยาบรรณของหมู่คณะโดยเฉพาะได้รับค่าตอบแทนในลักษณะค่าธรรมเนียมหรือค่ายกครูมิใช่ค่าจ้าง

ปรีดี เกษมทรัพย์ (2543) ได้อธิบายไว้ว่า องค์ประกอบความเป็นวิชาชีพต้องมีลักษณะอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ 1) เป็นอาชีพที่เป็นงานที่เราอุทิศตนทำไปตลอดชีวิต 2) การงานที่ทำนั้นต้องได้รับการสั่งสอนอบรมเป็นวิชาชีพขั้นสูงในลักษณะอบรมกันหลายปี 3) ผู้ทำงานประเภทนั้นจะต้องมีชุมชนหรือเป็นหมู่คณะที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีสำนึกในจรรยาบรรณเกียรติยศและศักดิ์ศรีตลอดจนมีองค์กรและกระบวนการเพื่อสอดส่องพิทักษ์รักษาขนบธรรมเนียมเกียรติศักดิ์ศรีนั้นด้วย ความหมายดังกล่าวนี้อาจจะเป็นการนิยามความหมายที่ยึดถือมาจากความหมายของวิชาชีพซึ่งเป็นคำแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Professional ซึ่งในครั้งแรกศัพท์ที่ใช้ในภาษาไทยว่าอาชีพปฏิญาณซึ่งพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ขุนนิยบุคคลท่านหนึ่งของสังคมไทยได้ทรงบัญญัติไว้ซึ่งแตกต่างจากคำว่า Occupation ที่เรียกว่าอาชีพ การที่เรียกว่า อาชีพปฏิญาณ เนื่องจากรากฐานที่มาของคำนี้คือการปฏิญาณตนต่อสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายว่า จะประกอบอาชีพตามขนบธรรมเนียมที่วางไว้เป็นบรรทัดฐาน หาใช่การทำมาหากิน หรือทำมาหาเลี้ยงชีพแต่เพียงอย่างเดียว คำนี้เดิมใช้ในทางศาสนา หมายความว่า การประกาศตนว่ามีศรัทธาในศาสนา หรือการประกาศปฏิญาณตนใช้ในการปฏิญาณตนในทางศาสนาคริสต์ หากนับไปแล้วนักบวชในทางศาสนาคริสต์เป็นอาชีพปฏิญาณแรกของโลก แล้วมาใช้ในวงการแพทย์ และทนายความ ขยายมาสู่วิชาชีพต่างๆ เช่น วิศวกรสถาปนิก บัญชี สัตวแพทย์ พยาบาล เกษษกร หรือผู้ประกอบการศิลปกรรมบางกลุ่ม เป็นต้น สำหรับความเห็นเกี่ยวกับประกอบวิชาชีพครู มีผู้แสดงความเห็นไว้ ดังนี้

สิทธิพร เอี่ยมแสน (2563, ออนไลน์) กล่าวว่า คนที่จะเป็นครูต้องประพฤติตนตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวประกอบไปด้วยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ดังนั้น ครูวิชาชีพต้องมีความรู้ในศาสตร์วิชาที่ตนเองสอน มีความรู้ในศาสตร์ของวิชาชีพครู และมีประสบการณ์ในการนำศาสตร์เหล่านั้นไปปฏิบัติจริงในโรงเรียน มีความสามารถในการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งงานสอนและงานอื่นๆ รวมถึงงานสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและชุมชน ที่สำคัญที่สุดต้องเป็นคนที่ดีมีจรรยาบรรณของความเป็นครูตรงนี้ถือเป็นหัวใจของวิชาชีพครู และการออกไปปฏิบัติงานเป็นครูจะต้องมีสิ่งนี้ นอกจากนี้ในมาตรฐานการปฏิบัติตนของวิชาชีพครูนั้นยังแยกย่อยถึงเรื่องของการกำหนดข้อบังคับว่าด้วย จรรยาบรรณวิชาชีพที่ประกอบไปด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อผู้รับบริการ ต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และต่อสังคม หากบุคคลที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นครูมีความเก่งในเนื้อหาสาระที่ตนเองรับผิดชอบ และประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพจะเป็นครูที่ได้รับการยอมรับ และยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ครูต้องมีหากรักและต้องการประกอบอาชีพนี้ ในส่วนของ "ประกอบวิชาชีพ" คงเป็นเพียงเรื่องเบื้องต้นที่สามารถชี้วัดได้ว่าผ่านกระบวนการสร้างสร้างบุคลากรให้มีความเหมาะสม ส่วนเรื่องของพฤติกรรมในอาชีพเป็นอีกเรื่องหนึ่ง จรรยาบรรณวิชาชีพนั้นเป็นสิ่งที่ต้องขึ้นอยู่กับจิตสำนึก ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องผ่านกระบวนการบ่มเพาะและพัฒนาเป็นเรื่องของจิตสำนึก ฉะนั้นอย่างน้อยคนที่จะมาเป็นครูควรมีการบ่มเพาะและพัฒนาทางความคิด ก่อนที่จะก้าวมาสู่วิชาชีพนี้ และนี่คือความสำคัญของ "ประกอบวิชาชีพ" ที่น่าจะมากกว่ามาตรฐานของวิชาชีพครูเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการเข้าสู่ระบบการศึกษาและอาจเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนาทางวิชาชีพและพฤติกรรมต่างๆ ในอนาคตสำหรับครู

หากพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับการต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของครู พบว่า มีความเห็นแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้ที่เรียนมาทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์โดยตรงมีความต้องการให้มีใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพ เพราะมีความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูนั้น เป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะ ประสบการณ์ และการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก งานครูเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่ออนาคตของเด็ก ครูดีนั้นจะต้องประกอบ ด้วยศิลปและศาสตร์ของความเป็นครู ที่อย่างน้อยประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการที่ตนเองสอนอย่างลึกซึ้ง มี ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความวิริยะ อุตสาหะ มีจิตใจที่รักและหวังดีต่อเด็กอย่างแท้จริง ดังที่ มีการนำเสนอแนวทางการผลิตครูที่มีคุณภาพจะต้องคัดเลือกจาก คนดี คนเก่ง คนที่มีใจรักอาชีพครู และได้รับ การอบรมอย่างเข้มข้นตลอดเวลาที่เป็นนักศึกษาครู เมื่อไปทำหน้าที่ครูจะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ได้ทำ หน้าที่ครูอย่างแท้จริง

กล่าวได้ว่ากระบวนการในการพัฒนาครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพนั้นจะต้องเกิดความร่วมมือร่วมใจ ของสถาบันผลิตครู หน่วยงานที่ใช้ครู หน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมจรรยาบรรณครู หน่วยงานที่กำหนด มาตรฐานและความก้าวหน้าของครู รวมถึงบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู คือนักเรียนและผู้ปกครอง งานวิจัยหลายฉบับที่แสดงผลการวิจัยออกมาตรงกันทั้งในและต่างประเทศ ว่าผลการเรียนหรือพัฒนาการของ ของผู้เรียนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ระหว่างผู้ที่ได้เรียนกับครูที่เก่งและดี กับกลุ่มที่ได้เรียนกับครูธรรมดา บางงานวิจัยสรุปว่ามีความแตกต่างกันมากกว่าเท่าตัว ดังนั้น หลายประเทศจึงมีกระบวนการที่จะคัดเลือกคนเก่ง คนดี คนที่รักในอาชีพครูมาเป็นครู แต่การได้คนเก่ง คนดี คนที่รักในอาชีพครูมาเป็นครูนั้น ยังไม่ใช่คำตอบ สุดท้ายเพราะการปฏิบัติหน้าที่ของครูนั้น ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานครูได้อย่าง เต็มที่ หรือบางครั้งครูเองอาจไม่ได้ทำงานครูอย่างเต็มที่ เพราะต้องรับภาระงานอื่นๆ จนไม่มีเวลาทำหน้าที่ของ ครูอย่างเต็มที่ ทั้งที่ใจต้องการปฏิบัติงานครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ไม่สามารถทำได้เต็มที่เพราะมีภาระงานอื่นๆ ที่ โดยแท้จริงแล้วไม่ใช่งานหลักของครู แต่ต้องดำเนินการก่อนเพราะเป็นงานนโยบาย บทบาทของครูจึงกลับกับสิ่งที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ครูหมายความว่าบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำ หน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ ในสถานศึกษา ของรัฐ และเอกชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2563 หน้า 2)

สำหรับการได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพของครูนั้นเท่าที่ผ่านมามีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีการจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ตามหลักสูตร 5 ปีนักศึกษา ครูที่จบการศึกษามาจะได้รับใบประกอบวิชาชีพครูด้วย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่ได้จบตามหลักสูตรของกลุ่มที่ 1 จะได้รับใบประกอบวิชาชีพโดยคุรุสภากำหนดให้มี การศึกษาตามหลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู ใช้เวลาเรียนและการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ 2 ปี

โดยบัณฑิตในกลุ่มที่ 2 นี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาในระยะเวลา 4 ปี มีสิทธิสมัครสอบเข้ารับราชการใน ตำแหน่งครูผู้ช่วยได้ แต่จะมีการกำหนดระยะเวลาที่จะต้องไปเรียนเพื่อรับประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู ประเด็นปัญหาของแนวทางการให้สิทธิกับผู้ที่ไม่ได้เรียนในสาขาวิชาที่จะมาเป็นครูมีสิทธิสมัครเข้ารับราชการครู ได้ แต่นักศึกษาที่เรียนครูมาโดยตรงกลายเป็นผู้ขาดสิทธิโอกาสในการสมัครสอบ ผู้เรียนในสาขาอื่นๆ สามารถ สอบบรรจุเป็นข้าราชการครู หรือทำหน้าที่ครูในสถานศึกษาเอกชนได้ โดยใช้วุฒิปริญญาตรี แต่นักศึกษาที่เรียน ครูโดยตรงเมื่อจบปีที่ 4 ยังไม่มีสิทธิที่จะไปสอบบรรจุหรือไปเป็นครูเอกชนได้ เพราะยังไม่จบปริญญาตรี จึงมีการ ร้องเรียนและขอความเห็นใจจากนักศึกษาและผู้ปกครองของนักศึกษารวมถึงอาจารย์ของคณะครุศาสตร์หรือ ศึกษาศาสตร์ที่มีนักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปีเพราะเห็นว่่านักศึกษากลุ่มนี้ไม่ได้รับความเป็นธรรม เพราะนักศึกษา บางส่วนไม่สามารถสอบเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ได้แล้วไปเรียนในสาขาวิชาอื่นเมื่อเรียนจบ 4 ปี

มีสิทธิไปสอบบรรจุเป็นครูได้เพราะทางสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเปิดโอกาสให้คนจบปริญญาตรีในสาขาอื่นสามารถสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ เพียงแต่ต้องไปศึกษาเพิ่มเติมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาครู

มีการเสนอแนวทางการสอบบรรจุข้าราชการครูว่าสมควรรับสมัครแต่ผู้ที่มีใบประกอบวิชาชีพแล้วเท่านั้น เพราะกลุ่มนี้มีความชัดเจนว่าต้องการเรียนเพื่อมาเป็นครู จึงเรียนจนได้ใบประกอบวิชาชีพครู ในขณะที่บางคนไม่มีความตั้งใจมาเป็นครูจึงไม่เรียนครู ความรู้ความสามารถ ทักษะการจัดการเรียนการสอนจึงน่าจะไม่มากพอ ซึ่งฟังดูก็มีเหตุผลพอรับฟังได้ ประเด็นนี้เมื่อวิเคราะห์ให้ชัดเจนแล้วจะพบว่าสถาบันผลิตครูทั่วประเทศในขณะนี้ยังไม่สามารถผลิตบัณฑิตในสาขาต่างๆ ที่สถานศึกษามีความต้องการ ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้จบการศึกษาในสาขาที่สถาบันผลิตครูไม่สามารถผลิตได้เข้ามาสอบแข่งขันจึงเป็นการสนองความต้องการของสถานศึกษา และเป็นการเปิดโอกาสให้บัณฑิตที่จบการศึกษาในสาขาที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ครูได้ ซึ่งในระยะต่อมาการสอบแข่งขันเข้ารับราชการครู ได้กำหนดให้ผู้ที่ไม่ใช่ใบประกอบวิชาชีพเฉพาะสาขาที่สถาบันผลิตครูยังไม่มีการผลิตเท่านั้น ที่สามารถเปิดสอบบรรจุผู้ที่ไม่ใช่ใบประกอบวิชาชีพได้ ซึ่งถือว่าเป็นความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย แต่บัณฑิตสาขาอื่นที่ไม่จบจากคณะทางการผลิตครูไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่าเป็นการริดรอนสิทธิของกลุ่มตน ควรเปิดโอกาสให้กว้างที่สุด เพราะการสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูนั้นเป็นการสอบแข่งขัน คนที่ไม่มีความรู้ ความสามารถ ย่อมสอบไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสิน ไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นครู และทุกวันนี้ยังไม่มีผลวิจัยใดที่แสดงว่าครูที่จบมาจากสถาบันผลิตครูสอนได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้จบมาจากสถาบันการผลิตครู และมีการแสดงความเห็นว่าการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้เรียนมีความต้องการความรู้ในระดับที่ลึกซึ้ง ผู้ที่จบในสายตรงของวิชานั้นที่ไม่ได้เรียนวิชาชีพครูมาจะสามารถสอนได้ดีกว่า เพราะเรียนในด้านเนื้อหาหมามากกว่า แต่ด้วยการกำหนดให้งานครูเป็นวิชาชีพ การทำหน้าที่ครูจำเป็นต้องมีใบประกอบวิชาชีพ

จากปัญหาเรื่องใบประกอบวิชาชีพที่มีหลายประเด็นคุรุสภาได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา ดังที่ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2563,ออนไลน์) กล่าวว่า คุรุสภาได้มีการปรับปรุงแก้ไขและออกข้อบังคับและประกาศคณะกรรมการคุรุสภาที่เกี่ยวข้องหลายเรื่องเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องการสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในหลักสูตรปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพครูซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะบัณฑิตวิชาชีพครูตามมาตรฐานวิชาชีพระหว่างคุรุสภากับสถาบันอุดมศึกษาในการจัดประชุมครั้งต่อไปและยังเป็นการเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพครูให้กับบัณฑิตวิชาชีพครูตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีคุณภาพ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม

หากย้อนไปในอดีตการได้เข้ามาทำหน้าที่ของครูเคยเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามาทำหน้าที่ได้ โดยการเปิดให้มีการอบรมวิชาชีพและวิชาในสาขาต่างๆ รวมถึงการเปิดกว้างให้ผู้ที่ยังไม่มีวุฒิทางครูสามารถสอบจากการศึกษาด้วยตนเอง ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีการอบรมและการเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู และกำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่อีก โดยคุรุสภาในฐานะองค์กรควบคุมวิชาชีพครูเตรียมการเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรที่ต้องการมาเป็นครูได้เข้ารับการพัฒนา แต่ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือศักยภาพการผลิตครูของสถาบันผลิตครู ปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วน ยังมีสาขาวิชาอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่มีการผลิตในสถาบันผลิตครู ซึ่งในระยะหลังการสอบบรรจุครูผู้ช่วยมีการออกเกณฑ์เปิดกว้างให้ผู้ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สมัครได้เฉพาะในสาขาที่

ไม่มีการผลิตในสถาบันผลิตครู ซึ่งนับว่าเป็นทางออกที่มีความเป็นธรรมตามสมควร แม้จะมีข้อคัดค้านจากผู้ที่เกี่ยวข้องสาขาที่มีการเปิดรับสมัครที่ไม่ได้จบจากสถาบันผลิตครูที่ต้องการสมัครเข้าสอบแข่งขันด้วย โดยเสนอความเห็นว่าการผลิตครูมีความสามารถผลิตนักศึกษาครูที่มีคุณภาพแล้ว ย่อมต้องได้รับการคัดเลือกเพราะมีความรู้ที่ตรงกับหลักสูตรการสอบบรรจุ

ก.ค.ศ. มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 19 (4) ออกกฎ ก.ค.ศ.ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข บริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กฎ ก.ค.ศ.เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2563 หน้า 74) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เรียกโดยย่อว่า สำนักงาน ก.ค.ศ.เป็นหน่วยปฏิบัติงานของ ก.ค.ศ. โดยล่าสุด ก.ค.ศ. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย โดยกำหนดผู้มีสิทธิสมัครสอบแข่งขันต้องมีคุณสมบัติ ในส่วนที่เกี่ยวกับใบประกอบวิชาชีพครู ดังนี้ “มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือหลักฐานที่แสดงในการประกอบวิชาชีพครู ตามที่คุรุสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอน ไม่หลังวันรับสมัครสอบแข่งขันวันสุดท้าย และยังไม่หมดอายุ

เว้นแต่ผู้สมัครสอบแข่งขันที่มีคุณวุฒิในประเภทวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือทางหรือสาขาวิชาเอกที่ขาดแคลน หรือมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นพิเศษตามที่ส่วนราชการกำหนดจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือหลักฐานที่ใช้แสดงในการประกอบวิชาชีพครูตามที่คุรุสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอนก่อนบรรจุ และแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วย (สำนักงาน ก.ค.ศ.2563 หน้า 1-2)

โดยที่ผ่านมาการสอบบรรจุข้าราชการครูหรือครูผู้ช่วยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก.ค.ศ.กำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือหลักฐานที่ใช้แสดงในการประกอบวิชาชีพครูตามที่คุรุสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอนซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารดังกล่าวเพื่อความเข้าใจสำหรับผู้ต้องการนำมาใช้เป็นหลักฐานในการสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูที่คุรุสภาออกให้มีดังต่อไปนี้ 1) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ หมายถึง หลักฐานซึ่งออกให้ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภามีสิทธิประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นวิชาชีพควบคุมตามกฎหมายมีอายุ 5 ปี 2) หนังสือรับรองสิทธิ หมายถึง หนังสือที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาออกให้แก่ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2547 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เพื่อใช้แสดงว่าผู้ถือหนังสือเป็นผู้มีสิทธิในการประกอบวิชาชีพและอยู่ในระหว่างการดำเนินการเสนอออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้ผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองสิทธิมีอายุ 60 วันนับแต่วันออก 3) หนังสืออนุญาตปฏิบัติการสอน หมายถึง หลักฐานที่แสดงคุณสมบัติของผู้ถือว่ามีเฉพาะมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภามีสิทธิประกอบวิชาชีพครูโดยอยู่ในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและเมื่อได้ปฏิบัติการสอนเป็นเวลาต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปีให้นำหลักฐานการผ่านการรับรองประสบการณ์การสอนจากสถานศึกษาประกอบกับใบอนุญาตปฏิบัติการสอนมาขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ใบอนุญาตปฏิบัติการสอนนี้มีอายุ 2 ปีและสามารถขอรับใบอนุญาตปฏิบัติการสอนได้อีก 1 ครั้ง หนังสือทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวตามคำนิยามคือหลักฐานที่ออกให้แก่ผู้ยื่นคำขอที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเพื่อเป็นหลักฐานประกอบวิชาชีพครูและเป็นหลักฐานที่ใช้ในการสมัครสอบเป็นครูได้

ปัจจุบันจึงมีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หลายแห่งจึงขอเปิดหลักสูตร 4 ปี ซึ่งผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องสอบเพื่อขอมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ แต่บางสถาบันยังคงใช้หลักสูตร 5 ปี ต่อไป แนวคิดในการผลิตครูของไทยที่ผ่านมา ขาดความแน่นอนชัดเจน ไม่มีการใช้ฐานข้อมูลทางวิชาการมาใช้ในการผลิตนักศึกษาครู จึงทำให้เกิดปัญหาการผลิตครูในหลายแง่มุม ที่ชัดเจนคือการผลิตนักศึกษาในแต่ละวิชาเอก โดยบางสาขามีการผลิตมากทั่วประเทศ บางสาขาวิชาที่มีการรับสมัครบรรจุครูไม่ก็ตำแหน่ง แต่จะมีผู้สมัครสอบเป็นพันคน ในขณะที่บางสาขามีผู้สมัครน้อยมาก บรรจุเพียงครั้งเดียวหมดบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ การผลิตนักศึกษาครูปัจจุบันจึงเป็นไปตามความพร้อมของสถาบันการผลิตครู นั่นคือ หากสถาบันมีความพร้อมในสาขาวิชาใดก็เปิดสอนในสาขาวิชานั้น ไม่ว่าสาขานั้นจะมีจำนวนผู้จบการศึกษาดกงานอยู่เป็นจำนวนมาก ในขณะที่บางสาขามีความต้องการมาก แต่สถาบันผลิตครูไม่ดำเนินการผลิต เพราะไม่มีความพร้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สถาบันการผลิตครูหลายแห่งไม่สามารถเปิดสอนในสาขาหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา เพราะไม่มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เนื่องจากอาจารย์เดิมเกษียณอายุราชการและไม่สามารถรับอาจารย์ใหม่มาทดแทน เนื่องจากผู้มาสมัครเป็นอาจารย์ใหม่ไม่ผ่านเกณฑ์ภาษาอังกฤษ หลายสาขาวิชาจึงจำเป็นต้องปิดทั้งที่เป็นสาขาสำคัญ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2562,ออนไลน์) กล่าวว่า ขณะนี้พบปัญหาหลักสูตรการผลิตครู 4 ปีของบางสถาบัน ไม่ยอมปรับวิชาใหม่ โดยพบว่ามี การตั้งชื่อวิชาใหม่แต่สอนแบบเดิม เช่น วิชาจิตวิทยาการสอน และหลักสูตรการสอน ซึ่ง 2 วิชานี้ นักศึกษาสะท้อนออกมาว่าอาจารย์สอนซ้ำ และเป็นการเรียนที่ซ้ำไปซ้ำมา ซึ่งส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมปรับปรุงวิชาการสอนในวิชาครุ นั้น เพราะอาจารย์บางคนกลัวว่าตัวเองไม่มีวิชาที่จะสอนและภาระงานลดลงกังวลว่าจะไม่มั่นคงในการทำงาน จึงทำให้ต้องป้องกันวิชาของตัวเองเอาไว้ก่อน ส่งผลให้การผลิตครูของเราเดินซ้ำ ถู้อว่าไม่ถูกต้อง ครุต้นคิดค้นวิชาใหม่ๆ มาสอนเด็กด้วยการนำองค์ความรู้เดิมมาต่อยอดกับศาสตร์วิชาใหม่ๆ เช่น การเรียนวิชาโค้ดดิ้ง การเรียนเขียนโปรแกรม หากครูผู้สอนนำมาประยุกต์กับวิชาพื้นฐานเดิมที่สอนอยู่ ก็สามารถกลายเป็นวิชาใหม่ได้ ดังนั้น เราต้องปรับวิธีคิดตลอดเวลา อย่างไรก็ตามคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ต้องติดตามและประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนแบบเข้มงวดพร้อมฟังเสียงสะท้อนจากนักศึกษาครูให้มากขึ้น

มีผลการศึกษา เรื่อง องค์ประกอบของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ ของ พรณี ขำจริง และ กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2560,หน้า 128) พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) จรรยาบรรณ 4) อัตลักษณ์ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวจะใช้ได้กับนักศึกษาวิชาชีพครูในภูมิภาคอื่นๆ ด้วย

ปัญหาของครูทั้งระบบจึงเป็นปัญหาที่ซับซ้อน และกล่าวได้ว่ามีปัญหาระบบ เรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นประเด็นหนึ่งของปัญหานี้ มีความพยายามที่จะแก้ปัญหานี้ แต่เป็นการแก้ที่ขาดการบูรณาการ ต่างหน่วยงานต่างแก้ปัญหในส่วนที่รับผิดชอบ คำถามที่มีเข้ามาตลอดคือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอนมากน้อยเพียงใด เพราะที่ผ่านมามีข่าวเสมอมาว่าครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ถูกลงโทษถอดถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพครู หากเป็นเช่นนี้หมายความว่าใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะได้ครูดีมีคุณธรรมมาเป็นครู ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ยังคงเป็นเพียงใบที่แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เป็นครูได้ อาจจะถือว่าเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่รับรองว่าเป็นครูได้ การเป็นครูดีมีคุณธรรมคงจะต้องมีการพัฒนา ส่งเสริม ควบคุม ประเมินผล และมีการยกย่องอีกต่อไป

มีความเห็นเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่น่าสนใจ จึงนำมาเสนอให้พิจารณา คือ ประเทศไทยมีการบังคับให้ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2545 ก่อนหน้านั้นไม่มีการบังคับ ผลการจัดการศึกษาของไทยดำเนินการมาอย่างดี มีการพัฒนาขึ้นโดยลำดับ ครูยุคแรกๆ ของไทย เป็นครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ไม่เคยผ่านการศึกษาวิชาครุมาก่อน แต่สามารถสอนได้อย่างมีคุณภาพ ได้รับการยกย่องจากสังคมโดยเฉพาะศิษย์เก่าที่เคยเรียนกับครูท่านนั้นๆ จะมีความภาคภูมิใจว่าตนเองเป็นศิษย์ของครูท่านนั้น และปัจจุบันยังมีข้อสงสัยว่าครูที่จบการศึกษาทางด้านครูโดยตรงกับครูที่จบมาจากสาขาอื่นๆ นั้น ใครสอนได้ดีกว่ากัน เพราะมีคนจำนวนมากที่ไม่เชื่อว่าครูที่จบการศึกษาโดยตรงจะสอนได้ดีกว่าครูที่ไม่จบมาโดยตรง ประเด็นข้อสงสัยดังกล่าวนี้ที่จริงเป็นความคิดเห็นที่มีประโยชน์สำหรับการจะพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้ครูที่ผ่านการผลิตของสถาบันการผลิตครูเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และเปี่ยมล้นไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นครู และที่สำคัญในยุคปัจจุบันครูจะต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นคนที่พร้อมจะอยู่ในโลก ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์อย่างดียิ่งว่า สิ่งใดที่สมควรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง และสิ่งใดจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ เพราะความผิดพลาดที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่สมควรอนุรักษ์ แล้วอนุรักษ์สิ่งที่สมควรเปลี่ยนแปลง

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีความสำคัญกับการประกอบอาชีพของครู เพราะหากต้องมีเพียงเพราะกฎหมายกำหนดให้ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพครูจำเป็นต้องสร้างคุณค่าให้กับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้สังคมและผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเห็นคุณค่าของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เช่นเดียวกับในบางประเทศที่ผู้มีใบประกอบวิชาชีพครู สามารถเข้าทำหน้าที่ครูได้อย่างแน่นอน ดังที่ปรากฏในประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น ที่ผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีความภาคภูมิใจและมุ่งมั่นที่จะรักษาคุณค่าของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพราะหากสมาชิกของวิชาชีพพร้อมใจกันเพื่อยกฐานะของวิชาชีพครูให้ทัดเทียมกับวิชาชีพอื่น หรือสูงกว่าวิชาชีพอื่น เพราะการยอมรับของผู้บริหารจะเป็นการประกาศคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานได้ดีกว่าการที่ผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน ยกย่องชมเชยกันเอง

บทสรุป

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ปัจจุบันมีความสำคัญมากสำหรับการเป็นครู เพราะกฎหมายกำหนดไว้ให้คนที่จะมาเป็นครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู ดังนั้น หากสามารถพัฒนาให้ใบประกอบวิชาชีพครูเป็นประกันให้สังคมได้ว่า เป็นใบที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ และรับประกันคุณภาพของผู้ถือใบอนุญาต มีประเด็นที่สังคมมีความสงสัย นั่นคือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นหลักประกันความรู้ความสามารถของครูได้มากน้อยเพียงใด มีความจำเป็นเพียงใดที่จะต้องบังคับให้ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่มีที่มาต่างกันมีคุณภาพเท่าเทียมกันหรือไม่ การเป็นวิชาชีพครูเป็นต้นทางของการที่ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ คำว่าวิชาชีพเป็นการยกย่องอาชีพนั้นๆ ว่าเป็นอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพนั้น ต้องเป็นผู้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และที่สำคัญคือการเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้พร้อมที่จะพัฒนาตนเองตลอดเวลา ที่เรียกว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ความสำคัญของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจะมีมากยิ่งขึ้น หากกระบวนการได้มาของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสามารถประกันได้ว่า ผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของครูเก่ง ครูดี ครูมีคุณธรรม หากหน่วยงานรับผิดชอบในการออก

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามารถดำเนินการให้ใบประกอบวิชาชีพครูเป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพครูได้จริง

บรรณานุกรม

- ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. (2563). การเสริมสร้างสมรรถนะบัณฑิตวิชาชีพครู ตามมาตรฐานวิชาชีพ สืบค้นได้จาก <https://www.ksp.or.th/ksp2018/2020/09/22299/> เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2563
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2543). นิติปรัชญา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณิ ขำจริง และ กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2560). องค์ประกอบของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 52 ก หน้า 1. 11 มิถุนายน 2546.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2562). ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. สืบค้นได้จาก <https://th.wikipedia.org>. เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2562.
- สิทธิพร เอี่ยมเสน (2563). ครูกับใบประกอบวิชาชีพ –จรรยาบรรณครูควรเป็นอย่างไร?ไปทำความรู้จักกัน. สืบค้นได้จาก <https://www.thethaipress.com/2020/21905/>. เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2563). หลักเกณฑ์และวิธีการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย. สืบค้นได้จาก <https://circular62.otepc.go.th>. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2563
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อีเลฟเว่น สตาร์ อินเทอร์เน็ต.